

Власюк В.Е., Грушко В.И.

Днепропетровская государственная финансовая академия

ОЦЕНКА ФИНАНСОВО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОСТОЯНИЯ ПАО КБ «ПРИВАТБАНК»

Аннотация

В статье приведена характеристика и осуществлена оценка финансово-экономического состояния коммерческого банка «Приватбанк» по данным финансовой отчетности. Проанализировано финансовую отчетность банка. Рассчитаны показатели финансовой устойчивости, деловой активности и ликвидности и на их основе сделаны выводы.
Ключевые слова: оценка, финансово-экономическое состояние, финансовая устойчивость, ликвидность, деловая активность.

Vlasyuk V.E., Grushko V.I.

Dnipropetrovsk State Finance Academy

ASSESSMENT OF THE FINANCIAL AND ECONOMIC CONDITION OF COMMERCIAL BANK «PRIVATBANK»

Summary

In the article it is considered the description and the assessment of financial and economic condition of commercial bank «Privatbank» from data of the financial reporting. Analysis of financial statements. The indexes of financial stability business activity and liquidity are calculated and conclusions on their basis are done.

Keywords: assessment, financial and economic condition, financial stability, liquidity, business activity.

УДК 657

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ ВИТРАТ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ

Духновська Л.М., Юзковець Л.В.

Національний університет харчових технологій

Визначено економічну суть та склад витрат майбутніх періодів. Проаналізовано вітчизняну і зарубіжну літературу, а також нормативну базу України з питань аналізу витрат майбутніх періодів, на основі чого запропоновано власну методику економічного аналізу таких витрат. Розглянуто проблеми віднесення витрат, які понесені в звітному періоді та відносяться до наступних звітних періодів до статей активу та пасиву.

Ключові слова: витрати майбутніх періодів, стан обліку, економічний аналіз, економічні відносини, наступні облікові періоди.

Постановка проблеми. У теорії і на практиці така специфічна категорія, як «витрати майбутніх періодів» часто викликає неоднозначне ставлення. Законодавчі норми є досить загальними, не охоплюють особливостей і специфіку діяльності окремих суб'єктів господарювання та не враховують всіх можливих варіантів щодо відображення в обліку операцій пов'язаних з витратами та доходами майбутніх періодів. Важливе значення для правильного формування основних показників діяльності підприємства, таких, як наприклад, собівартість продукції (робіт, послуг), фінансового результату, має достовірне визначення та розподіл витрат звітного періоду, зокрема правильного та своєчасного розподілу та списання витрат майбутніх періодів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Велике значення у своїх працях розкриттю сутності витрат майбутніх періодів приділяли такі автори як Н.В. Вареня, О. Василевич, Г. Волков, О. Воронова, І.Е. Гущина, Л. Гуменюк, Ю.А. Кузьмінський, І. Лавроненко, Т.О. Меліхова, Н.В. Парушина, В.В. Патров, Л. Плешонкова, В.М. Саприкін, Я.В. Соколов. Слід відмітити, що найбільш ґрунтовно проблемні

питання щодо обліку витрат майбутніх періодів розкрито в працях В.М. Саприкіна [7].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Бухгалтерський облік є інформаційною системою, яка нерозривно пов'язана з господарськими процесами. З моменту виникнення облікова методологія прагне до найбільш адекватного їх відображення. У певному значенні цьому заважає те, що в рамках бухгалтерського обліку нарахування прибутку і рух грошових коштів представляють собою два відокремлені процеси, які між собою не збігаються. На практиці високорентабельне підприємство може бути оголошене банкрутом. Однією з причин подібного парадоксального стану є наявність у системі бухгалтерського обліку такої категорії як витрати майбутніх періодів. Саме вона суттєвою мірою може впливати і впливає на величину фінансових результатів суб'єктів господарювання. І в теорії і на практиці, при аналізі фінансового стану підприємства, ця традиційна категорія – «витрати майбутніх періодів» часто викликає неоднозначні трактування. Багато фахівців по-різному вирішують питання про те, що саме має бути віднесене до витрат майбутніх періодів. Деякі з них

вважають, що їх слід взагалі виключити з балансу, інші пропонують перекваліфікувати витрати, що знаходяться в їх складі. Неясність структури і безпосередній вплив витрат майбутніх періодів на величину фінансових результатів визначають актуальність дослідження.

Мета статті. Визначення впливу витрат майбутніх періодів на фінансовогосподарську діяльність підприємства.

Виклад основного матеріалу. Витрати є необхідною умовою функціонування суб'єкта господарювання та важливою складовою будь-якої господарської діяльності. Специфічним і дискусійним об'єктом бухгалтерського обліку відповідно до принципу нарахування та відповідності доходів і витрат є витрати майбутніх періодів. Вони впливають на собівартість продукції, витрати звітного періоду, величину фінансових результатів, а також на оцінку фінансового стану та платоспроможності суб'єктів господарювання. Відсутність одностайного підходу до визначення економічної суті витрат майбутніх періодів і вирішення питання їх складу з метою забезпечення об'єктивною інформацією при прийнятті управлінських рішень підкреслює актуальність даного питання.

Дефініції витрат майбутніх періодів є різними. Слід зазначити, що особливої різниці між поданими авторами визначеннями не існує. Більшість з них застосовують трактування терміну «витрати майбутніх періодів» закріплене на законодавчому рівні.

Сутність витрат, які належать до категорії «витрати майбутніх періодів», визначено у п. 36 П(С) БО 2 «Баланс», яке діяло до 19.03.2013, а саме: у складі витрат майбутніх періодів відображаються витрати, що мали місце протягом поточного або попередніх звітних періодів, але належать до наступних звітних періодів [6].

Отже, погляди окремих вчених досить співзвучно перегукуються між собою, а інші – відмінні. Враховуючи вищевикладене, нами запропоновано такі підходи до трактування поняття «витрати майбутніх періодів» [1]:

1) це особливий вид активу, який, на відміну від авансів виданих, не може бути конвертованим в грошові кошти;

2) це зменшення економічних вигід у вигляді вбуття активів або збільшення зобов'язань у процесі господарської діяльності для одержання доходу або іншої вигоди у майбутніх періодах;

3) це витрати, які понесені суб'єктом господарювання у звітному періоді в процесі господарської діяльності, але мають відношення до майбутніх звітних періодів, тобто будуть включені до складу витрат наступних звітних періодів шляхом капіталізації.

Таким чином, ми вважаємо, що витрати майбутніх періодів – це витрати, які понесені суб'єктом господарювання у звітному періоді в процесі господарської діяльності з метою одержання доходу або іншої вигоди в майбутніх періодах і будуть включені до складу витрат наступних звітних періодів шляхом капіталізації (розподілу) та не можуть бути конвертовані в грошові кошти.

Різні автори визначають по-різному склад витрат майбутніх періодів. Це вказує на те, що склад витрат майбутніх періодів є неоднозначним та досі повністю не дослідженим. Слід зазначити, що склад витрат майбутніх періодів залежатиме від виду економічної діяльності суб'єкта господарювання і, відповідно, буде характерним для кожної з них.

Здійснення аналізу витрат майбутніх періодів є необхідною передумовою ефективного функціону-

вання підприємства, оскільки дані витрати впливають на собівартість виробленої продукції, а значить впливають на фінансовий результат підприємства. Завдання, етапи, об'єкти аналізу витрат майбутніх періодів ні в наукових вісниках, ні в періодичних виданнях, ні у наукових конференціях, ні в тезах доповідей науково-практичних конференцій не розглядаються.

Серед опрацьованих праць зарубіжних вчених, слід звернути увагу на статтю О.Є. Дубровської, що має велике значення для подальших досліджень, оскільки містить ґрунтовний аналіз нормативної бази з питань бухгалтерського обліку витрат та доходів країн СНД. Також автор зазначає, що найбільш правильно дані питання законодавчо регулюються в Україні та Росії. Проте, Т. Вечорка зазначає у своїй статті, що національна правова система не відповідає міжнародній і за принципами обліку витрат, і за цінностями, і навіть за правовою культурою, що гальмує євроінтегровані процеси в Україні і для усунення даних недоліків пропонує проводити аналіз Звіту про прибутки та збитки (Звіт про фінансові результати) за трьома напрямками:

- горизонтальний аналіз (порівняння показників за два суміжних періоди);
- вертикальний аналіз (визначення впливу кожного із факторів);
- аналіз на основі розрахунку відносних показників (коефіцієнти рентабельності) [2].

Михайлицька М.В. надала рекомендації організаційного характеру щодо усунення протиріч в обліку витрат:

- розробники Інструкції № 291 «Порядок відображення витрат на рахунках бухгалтерського обліку» повинні внести до неї положення, що стосуються усунення норм, які дають можливість розв'язку «творчого» підходу до відображення фактів господарського життя на рахунках бухгалтерського обліку;

- в умовах формування облікової інформації бухгалтери повинні використувувати економічний підхід у вирішенні проблем обліку (розробляти плани, кошториси, визначати норми витрат ресурсів, користуватися Методичними рекомендаціями з формування собівартості продукції № 47) [3].

Всі вчені зазначають, що даний аналіз є трудомістким, проте всі вони розуміють, важливість його впливу на конкурентоспроможність підприємства на ринку, прибуток, рентабельність виробництва, престиж самої фірми тощо. У господарській практиці підприємств при визначенні величини витрат майбутніх періодів застосовуються показники порівняння звітного та попереднього років за видами продукції та витратами. За результатами досліджень порівнюється собівартість товарної продукції із собівартістю реалізованої продукції, під впливом чого формується кінцевий фінансовий результат роботи підприємства.

Необхідність здійснення такого аналізу полягає в тому, що на ефективність діяльності підприємства, показники ліквідності та фінансової стійкості впливають витрати майбутніх періодів. Якщо розраховуються показники ліквідності, то витрати майбутніх періодів повинні виключатися з розрахунку, так як вони збільшують підсумкову величину засобів в активі. Але, керуючись принципом безперервності діяльності підприємства, витрати майбутніх періодів, мають бути включені в розрахунок коефіцієнтів фінансової стійкості. Також, слід бути дуже уважним при виборі методу списання витрат майбутніх періодів, так як необгрунтований метод списання таких витрат може завинтити собівартість продук-

ції і погіршити фінансовий результат підприємства.

Так як методика аналізу витрат майбутніх періодів конкретно не сформована у всіх проаналізованих джерелах, то на основі проведеного дослідження сформована наступна методика економічного аналізу витрат майбутніх періодів.

Завданнями економічного аналізу витрат майбутніх періодів є:

- оцінка динаміки та структури витрат майбутніх періодів у балансі підприємства;
- вивчення структури витрат майбутніх періодів за окремими складовими;
- визначення факторів, що вплинули на зміну витрат майбутніх періодів у звітному році;
- вивчення методу списання витрат майбутніх періодів на собівартість випущеної продукції;
- оцінка впливу зміни обсягу та рівня витрат майбутніх періодів на результативні показники.

Після аналізу нормативної бази, досліджень та публікацій вчених можна сформулювати наступні етапи аналізу витрат майбутніх періодів:

- а) аналіз динаміки і структури витрат майбутніх періодів;
- б) аналіз вибору оптимального методу списання витрат майбутніх періодів відповідно до обсягу випущеної продукції;
- в) аналіз впливу статті «Витрати майбутніх періодів» на майновий стан підприємства;
- г) аналіз впливу зміни обсягу та рівня витрат майбутніх періодів на результативні показники діяльності підприємства: ліквідність, фінансову стійкість підприємства, рентабельність.

При оцінюванні фінансового стану підприємства витрати майбутніх періодів також впливають на результативність показників. Як окрема стаття «Витрати майбутніх періодів» до 2013 року витрати майбутніх періодів враховувалися при розрахунку тільки загального коефіцієнту покриття заборгованості

$$K.п.з.(заг.) = \frac{\text{Оборотні активи} + \text{Витрати майбутніх періодів}}{\text{Поточні зобов'язання}}$$

Але з 2013 року витрати майбутніх періодів входять до складу оборотних активів підприємства, а не виступають як окремий розділ, тому враховуються при розрахунку багатьох показників: коефіцієнту мобільності, маневреності, оборотності оборотних активів, терміну оборотності оборотних активів тощо [4].

Висновки і пропозиції. Таким чином, дана методика аналізу витрат майбутніх періодів дозволяє не лише здійснювати постійний контроль за такими витратами, але й забезпечує надання достовірної інформації користувачам про різні види витрат майбутніх періодів та показує їх вплив на результативні показники діяльності підприємства.

В результаті дослідження було виявлено, що відсутній контроль за витратами та доходами, наявні законодавчі колізії, відсутнє чітке законодавче регулювання, відсутній єдиний метод обліку витрат тощо. А це означає, що неправильно відображення в обліку витрат та доходів, а особливо витрат майбутніх періодів викривляє дані фінансової звітності. Відповідно таке викривлення фінансової звітності впливає на рішення користувачів щодо діяльності підприємства та призводить до його банкрутства.

Список літератури:

1. Бухгалтерський управлінський облік: [підруч. для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів] / [Бутинець Ф.Ф., Давидюк Т.В., Малюга Н.М., Чижевська Л.В.]. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 480 с.
2. Вечорка Т. До питання аналізу доходів та витрат в умовах поглиблення ринкових перетворень в Україні / Т. Вечорка // Матеріали ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та аспірантів [Перспективи економічного розвитку України в контексті євроінтеграційних процесів]. – Чернівці: Наука і освіта, 2006. – 443 с. – С. 418-421.
3. Михайлицька М.В. Шляхи вдосконалення обліку витрат виробництва в умовах реформування системи обліку в Україні / М.В. Михайлицька // Науковий вісник студентів та аспірантів ЗакДУ / Випуск 2 (07). Матеріал підсумкової науково-практичної конференції студентів та аспірантів. – Ужгород: Видавництво Закарпаття, 2007. – С. 108-112.
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» (зі змінами та доповненнями на 01.01.2007 р.)
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс» (зі змінами та доповненнями на 01.01.2007 р.) – Частина І. – Офіц. вид. / [укладачі: к.е.н., доц. Т.А. Бутинець, доц. О.П. Войналович, доц. С.Ф. Легенчук, доц. Н.А. Остап'юк]. – Житомир: ЖДТУ, 2007. – 196 с.
7. Саприкін В.М. Витрати майбутніх періодів: дис. ... доктора економічних наук: 01.06.2008 / Саприкін Віктор Миколайович. – М., 2008. – 166 с.

Духновская Л.Н., Юзковец Л.В.

Национальный университет пищевых технологий

ПРОБЛЕМНЫЕ АСПЕКТЫ УЧЕТА, АНАЛИЗА И КОНТРОЛЯ ЗАТРАТ БУДУЩИХ ПЕРИОДОВ

Аннотация

Дана суть и состав расходов будущих периода. Проанализировано отечественную и зарубежную литературу, а также нормативную базу Украины по вопросам анализа расходов будущих периодов, на основе чего предложено собственную методику экономического анализа таких расходов. Рассмотрены проблемы отнесения расходов, понесенных в отчетном периоде и относятся к следующим отчетным периодам к статьям актива и пассива.

Ключевые слова: расходы будущих периодов, состояние учета, экономический анализ, экономические отношения, следующие учетные периоды.

Duhnovska L.N., Yuzkovets L.V.
National University of Food Technologies

PROBLEM ASPECTS OF ACCOUNTING, ANALYSIS AND CONTROL OF PREPAID EXPENSES

Summary

The economic nature and composition of deferred expenses. Analysis of domestic and foreign literature, as well as the regulatory framework for the analysis of Ukraine prepaid expenses based on what prompted his own method of economic analysis of costs. The problems of classification of expenses incurred in the reporting period and relating to these periods to items of assets and liabilities.

Keywords: prepaid expenses, the accounting, economic analysis, economic relations, the following accounting periods.

УДК 332

СТВОРЕННЯ НАУКОВОГО ПАРКУ ЯК ЗАСІБ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ РОЗРОБОК В БУДІВНИЦТВІ

Ємельянова І.А., Блажко В.В., Смачило В.В.

Харківський національний університет будівництва та архітектури

В статті розглянуто проблематику функціонування наукових парків в Україні. Відзначено відсутність наукових парків в сфері будівництва. Обґрунтовано доцільність створення наукового парку на базі ХНУБА з метою комерціалізації науково-інноваційних розробок в сфері будівництва, виробництва будівельних матеріалів та техніки.

Ключові слова: інновації, комерціалізація, інноваційна діяльність, науковий парк.

Сучасні тенденції розвитку економіки свідчать про те, що саме інновації, інноваційна діяльність, є його основою. Істотним двигуном створення інновацій є наукова і науково-технічна діяльність, що зосереджена у вищих навчальних закладах різного типу. Будучи базисом інноваційної діяльності, навчальні заклади, в той же час, мають обмежені можливості з комерціалізації власних інноваційних розробок. Незважаючи на виску зацікавленість з боку підприємств різних галузей відносно результатів наукової діяльності, рівень їх впровадження у виробництво шляхом продажів є незначним, що викликано організаційно-правовими труднощами їх реалізації. Одним із способів виведення результатів наукової діяльності, оформленої в кінцевий інноваційний продукт, є створення наукового парку.

Дослідження питання створення наукового парку на базі університетів показало, що більшість вчених саме їх розглядають як основу інтенсифікації інноваційних процесів в Україні. Дослідники відзначають, що сучасний університет – це вже не тільки вища школа плюс наукові дослідження, а й складна багатофункціональна структура, що здійснює освітню, наукову, інноваційну діяльність, вносячи реальний внесок у соціально-економічний розвиток регіону, країни [1,4]. Постіндустріальна економіка, заснована на знаннях (так звана «економіка знань»), ставить перед університетом триєдине завдання, що включає підготовку фахівців, проведення наукових досліджень, комерціалізацію результатів НДДКР [2,4]. Деякі вчені вважають, що інтеграція освітньої, наукової та інноваційної діяльності повинна спрямовуватися на формування і розвиток певного промислово-економічного кластера, який є пріоритетним для регіону і / або галузі [3,4].

Проблемами створення та функціонування наукових парків займалися цілий ряд вітчизняних та зарубіжних учених, дослідження яких згруповані в декілька підходів [5]. На жаль, раніше не розглядалася можливість і необхідність створення наукового

парку для реалізації інноваційних рішень в будівельній області.

Метою даної статті є дослідження перспективи створення наукового парку на базі Харківського університету будівництва та архітектури як провідного навчального закладу в даній сфері в межах України та Харківського регіону, який займає лідируючі позиції за обсягами будівельних робіт та виробництва будівельних матеріалів. Крім того, саме Харків є носієм високого інтелектуального та наукового потенціалу, що є важливою передумовою створення інновацій.

В еволюції наукових парків України слід виділити етап, який можна охарактеризувати як експериментальний, коли був створений єдиний науковий парк «Київська політехніка» (2007р.) [6]. У цьому ж законі [6] було вперше дано визначення наукового парку, під яким розумілося договірне об'єднання суб'єктів господарювання, створене з метою організації, координації та контролю процесу виконання проектів наукового парку. Тільки майже через три роки був прийнятий Закон України «Про наукові парки», згідно з яким, науковий парк (НП) – юридична особа, що створюється з ініціативи вищого навчального закладу та/або наукової установи шляхом об'єднання внесків засновників для організації, координації, контролю процесу розроблення та виконання проектів наукового парку [7].

Науковий парк створюється і діє відповідно до Господарського та Цивільного кодексів України, законів України "Про вищу освіту", "Про інвестиційну діяльність", "Про наукову і науково-технічну діяльність", "Про інноваційну діяльність", "Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій", "Про наукові парки", інших нормативно – правових актів. Саме з Господарського кодексу України випливають можливі господарські об'єднання засновників наукового парку, а саме: корпорація, що характерно для НП «Київська політехніка» [8].